

18.05.2022

Asia/26

§ 129

Valtuutettu Hilikka Ahteen aloite rintasyöpäseulonnan ulottamisesta 74 ikävuoteen asti

HEL 2021-014042 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Hilikka Ahteen aloite
- 2 Lausunto, Vanhusneuvosto, 14.2.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Hilikka Ahde ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan rintasyöpäseulonnan ulottamista 74 ikävuoteen asti.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon ja katsoo, että rintasyöpäseulontojen laajentamisessa tulee edetä valtakunnallisten linjausten mukaisesti. Helsinki on valmis osaltaan osallistumaan aktiivisesti valtakunnallisen arvion tekemiseen ja toimimaan tarvittaessa esimerkiksi pilottina ikärajan nostolle.

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (1326/2010) 2 luvun 23 §:n ja valtioneuvoston asetuksen 2 §:n mukaisesti rintasyöpäseulonta on järjestettävä 50-69-vuotiaille naisille 20-26 kuukauden välein. Suomen Syöpärekisteri ei varsinaisesti suosittele seulonnan laajentamista. Laajentamisen harkinta ja suunnittelu edellyttää riittävän luotettavia kustannusvaikutavuuden ja kansainvälisen tason tutkimustietoja sekä vastaavia mallinnuksia.

18.05.2022

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan ja vanhusneuvoston lausunnot. Vastaus on lautakunnan lausunnon mukainen. Vanhusneuvosto puoltaa seulontoja ilman yläikärajaa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Hilikka Ahteen aloite
- 2 Lausunto, Vanhusneuvosto, 14.2.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 02.05.2022 § 327

HEL 2021-014042 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

25.04.2022 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 01.03.2022 § 38

HEL 2021-014042 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Hilka Ahteen ja 17 muun valtuutetun rintasyöpäseulonnan ulottamista 74:ään ikävuoteen asti koskevasta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa esitetään rintasyöpäseulonnan ulottamista Helsingissä 74:ään ikävuoteen asti.

Rintasyöpä on Suomessa kuten muissakin länsimaissa naisten yleisin syöpä. Suomessa todetaan vuosittain noin 5000 uutta rintasyöpää. Seulontaikäisten naisten rintasyöivistä noin kaksi kolmasosaa löydetään seulonnassa.

Vuosina 1992–2003 seulontaan kutsuttujen naisten kuolleisuus rintasyöpään oli 22 prosenttia pienempi verrattuna tilanteeseen, jossa seulontaa ei olisi järjestetty. Seulontaan osallistuneiden kuolleisuus oli vastaavasti 28 prosenttia pienempi. Seulonnan vaikutusta rintasyöpäkuolleisuuteen on tutkittu myös myöhemmin 2000-luvulla, ja tulos on pysynyt ennallaan. Kansainvälisissä tutkimuksissa seulonnan on todettu vähentävän rintasyöpäkuolleisuutta myös 70–74-vuoden iässä. Suomen Syöpärekisteri ei varsinaisesti suosittele seulonnan laajentamista, mutta sen näkemyksen mukaan seulonnan laajentamista tähän ikäryhmään tulisi jatkossa pohtia. Tällainen harkinta edellyttää riittävän luotettavien kustannusvaikuttavuusanalyysien toteuttamista. Seulontaohjelman uudistusten tarkempi suunnittelu vaatii riittäviä kansainvälisen tason tutkimustietoja sekä vastaavia mallinnuksia myös eri maiden omissa oloissa.

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (1326/2010) 23 §:n nojalla on säädetty valtioneuvoston asetus seulonnoista. Asetuksen 2 §:ssä säädetään valtakunnallisista seulonnoista. Tämän mukaisesti rintasyöpäseulonta on järjestettävä 50–69 -vuotiaille, vuonna 1947 tai sen jälkeen syntyneille naisille, 20–26 kuukauden välein. Aloitteessa ehdotetut ikäluokat 70–74-vuotiaat eivät siis kuulu lakisääteisen seulonnan piiriin.

Kunta voi järjestää valtakunnallisen seulontaohjelman lisäksi myös ohjelmaa täydentäviä seulontoja. Tällöin kunnan tulee ennen seulonnan aloittamista arvioida, minkälaisia vaatimuksia seulonta asettaa terveydenhuollon palvelujärjestelmälle ja miten seulonta siihen vaikuttaa. Arvioon tulee sisällyttää seulottavaa tautia, sen esiintyvyyttä ja hoitoa, seulontamenetelmiä, seulonnan vaikuttavuutta, organisoimista, kokonaiskustannuksia sekä seulontaan liittyviä eettisiä kysymyksiä koskeva tarkastelu. Lisäksi säteilylle altistavan seulonnan toimeenpanoa varten on aina laadittava seulontaohjelma, joka on esitettävä Säteilyturvakeskuksen tarkastettavaksi ennen seulonnan aloittamista.

Naisikäluokkien 70–74 vuotta suuruus on Helsingissä 18 620 eli vuosittain seulontakohorttiin kuuluvia on noin 9000. Tällöin 70 % seulonta-aktiivisuudella tehtäisiin vuodessa noin 6000 seulontamammografiaa, joiden kustannus olisi noin 150 000 euroa vuodessa. Vuonna 2006 terveydenhuollon menetelmien arviointiyksikkö Finohta arvioi, että ikäluokassa 60–69 vuotta seulonta voi vuodessa estää yhden rintasyöpäkuoleman noin 6 100 seulontaohjelmaan kuuluvaa naista kohden.

Kaikissa pääkaupunkiseudun kunnissa on tähän asti pyritty yhdenmukaisesti seulontakäytäntöihin. Rintasyövän mammografiaseulonta tehdään kaikissa HYKS-alueen kunnissa 50–69-vuotiaille kahden vuoden välein seulonta-asetusta noudattaen. Tiedossa ei ole, että missään muussakaan Suomen kunnassa poikettaisiin asetuksen ikärajoista. 1.1.2023 myös seulontojen järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueille Helsinkiä lukuun ottamatta. Helsingin nykyisen palveluntuottajan kanssa tehty 31.12.2022 saakka voimassa oleva sopimus koskee lakisääteisiä ikäluokkia. Sopimuksessa on kahden vuoden optio vuosille 2023–2024. Sopimuksessa ei ole otettu huomioon mahdollista seulontaikäluokkien laajennusta. Helsinki voi edistää asiaa ehdottamalla sosiaali- ja terveysministeriölle seulonta-asetuksen mahdollista muuttamista aloitteessa esitetyn mukaisesti.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää rintasyövän seulonnan ikärajan nostamista 74:ään vuoteen harkinnan arvoisena, mutta katsoo, että asiassa pitäisi edetä valtakunnallisten linjausten mukaisesti ja odottaa mahdollista seulonta-asetuksen muutosta. Helsinki on valmis osaltaan osallistumaan aktiivisesti valtakunnallisen arvion tekemiseen ja toimimaan tarvittaessa esimerkiksi pilottina ikärajan nostolle.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Syöpäseulonnoilla voidaan saavuttaa myös muita etuja kuolleisuusvaikutuksen lisäksi. Hyvin suunniteltu ja järjestetty seulontaohjelma lisää kansalaisten tasa-arvoa ja vähentää alueellista eriarvoisuutta. Tutkittaville oikea negatiivinen testitulokset antaa turvallisuuden tunteen ja vähentää huolestuneisuutta. Seulontojen muita etuja ovat esimerkiksi potilaiden kärsimyksen vähentäminen parantavan hoidon avulla, säästävät leikkaukset ja liitännäishoitojen pienentynyt tarve. Lisäksi syöpien hoitaminen varhaisessa vaiheessa säästää yhteiskunnan resursseja, koska potilaiden hoitoaika on lyhyempi ja hoito kevyempi kuin edenneen syövän hoito.

Hyötyjen lisäksi rintasyövän seulonta aiheuttaa myös haittoja. Yksi viidestä seulontaan säännöllisesti osallistuvasta naisesta lähetetään vähintään kerran tarpeettomasti jatkotutkimuksiin. Seulonnassa myös to-

detaan pieniä varhaisessa vaiheessa olevia kasvaimia, joista osa ei olisi aiheuttanut oireita naisen elinaikana.”

Käsittely

01.03.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Daniel Sazonov: Lisätään Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi -otsikkoa ennen olevan kappaleen loppuun: Helsinki on valmis osaltaan osallistumaan aktiivisesti valtakunnallisen arvion tekemiseen ja toimimaan tarvittaessa esimerkiksi pilottina ikärajan nostolle.

Kannattaja: jäsen Sami Heistaro

Vastaehdotus 2:

Jäsen Sinikka Vepsä: Korvataan Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi -otsikkoa ennen oleva kappale seuraavalla: Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää rintasyövän seulonnan ikärajan nostamista 74:ään vuoteen hyvänä parannuksena.

Kannattaja: jäsen Pentti Arajärvi

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Daniel Sazonovin vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Sinikka Vepsä)

Jaa-äännet: 6

Sami Heistaro, Kati Juva, Minna Lindgren, Mikko Paunio, Daniel Sazonov, Oula Silvennoinen

Ei-äännet: 4

Samuel Adouchief, Pentti Arajärvi, Eva Biaudet, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 2

Maaret Castrén, Matti Niiranen

Poissa: 1

Laura Korpinen

18.05.2022

Asia/26

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 6 - 4 (tyhjä 2 ja poissa 1).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi hyväksytyn vastaehdotuksen mukaisesti muutetun lausunnon.

15.02.2022 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi